

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Kelenvári László*
Cím: *Grassalkovich herceg egykori legelőinek helyén...*
Forrás: *Früggő Hírlap*

Bp.
(Hely)

1942. IV. 12.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

425.091

Hely

Idő

"1942"

Személy

GRASSALKOVICH HERCEG EGYKORI LEGELŐINEK HELYÉN

ötvenezer lakosu várost teremtett a magyar összefogás és akaraterő

Látogatás Pestszentlőrincen, melynek lakossága becsülettel dolgozik
az új Európa győzelméért

A történelem lapjai között igen érdekes adatokat találunk Pestszentlőrinc keletkezésére vonatkozóan. Ezek szerint a város ősi, ezer esztendőse települési hely volt. Az utóbbi idők kutatásai során urnatemetőt találtak itt, amely azt bizonyítja, hogy már a magyarok bejövetele előtt is laktak ezen a területen. A legelső írásbeli történelmi feljegyzés Zsigmond király korából maradt reánk, mely szerint a király a „Zend-Lewrinc” nevű községet feleségének, Borbála királynénak adta nászajándékul. Később, 1425-ben már plébániája és temploma van a községnek.

A török hódoltság után a császári udvar Grassalkovich Antal bárónak ajándékozta a birtokot, aki 1814-ben már mint herceg itt látta vendégül a „Szent Szövetség” tagjait, I. Ferenc osztrák császárt és magyar királyt, I. Sándor orosz cárt és II. Frigyes porosz királyt.

A mező kimagasló helyén, az úgynevezett Glorietten — amely ma is áll még — nézték végig az előkelő vendégek a katonai szemlét és a vadászatot. Ahol ma kultúra és civilizáció hirdeti a magyar faj életerejét és alkotni tudását, ott 128 évvel ezelőtt még Grassalkovich herceg hatalmas gulyái legeltek. Később, az 1870-es években Kispesthez tartozik, majd 1910-ben kezdi meg ismét önálló községi életét. Ekkor a lakosok száma mindössze 2824 volt, míg 1917-ben már 17.000, 1930-ban 30.000 és ma körülbelül 50.000 lelket számlál.

A város mindenkor jobboldali gondolkodású volt. Itt sohasem talált talajra a szélsőséges felfogás, a város megmaradt józannak, becsületeseznek és legelső sorban magyarnak.

Vagyont és kultúrát

teremtett a semmiből Pestszentlőrinc

A városá alakulás után a legelső teendő ingatlan vagyon szerzése volt, mert hiszen a későbbi évek folyamán ezekre kellett a közműépítkezéseket és kulturális épületeket emelni. Az elmúlt 12 év alatt a város olyan vagyont teremtett jóformán a semmiből, amely példaképpen állhat az ország többi szegény városa előtt. Ma körülbelül négymillió pengő értékű ingatlan vagyont felett rendelkezik a város. Ennek értéke természetesen állandóan növekszik és biztos alapjául szolgál a beruházásoknak. Ezek pedig egyre tartanak: szaporodnak az iskolák, napközi otthonok épülnek. Az utóbbi években létesült az új városháza, a gimnázium, a felsőkereskedelmi iskola, női kereskedelmi iskola, polgári iskola és több új elemi iskola.

Jelenleg tizenhat különféle iskola van a városban és így a diákoknak nem kell Budapestre bejárniuk.

A város kulturigényeinek kielégítésére a Katolikus Kulturház és az állami lakótelepen épült Nemzeti Munkaház hivatott. Ez a két intézmény korszerű felszerelés és nagy befogadóképessége következtében alkalmas az egyesületi élet kifejlődésére, előadások tartására, sőt a színház is itt szokott vendégszerepeltetni.

Pestszentlőrinc mindig komoly összegeket fordított a nemzeti irányú egyesületek, sportkörök és mindenféle kulturális intézmények támogatására is. Ennek ékes bizonyítéka az az öt templom, amely a városban felépült és a hatalmas parkok szemet gyönyörködtető látványa.

Nagy összegeket áldoznak a gyermek és egészségvédelem céljaira

A város életének egyik követésre méltó példáját a házasságkötések és így a gyermekáldás növekedése adja. Ennek bizonyítéka, hogy az iskolák számát állandóan növelni kell s a költségvetésben évről-évre visszatérő tétel az iskolák építésére felvett összeg. A legutóbbi adatok szerint Pestszentlőrinc tiszta szaporulata 749 lélek volt, amely Csonkamagyarország 5-6

ezrelékes átlagával szemben 15 ezreléknek felel meg.

A gyermekvédelem céljaira három napközi otthont létesített a város, kibővítette az egészségvédelmi intézet fiókját s nagy gyermekjátzóteret épített. Az ifjúság egészséges nevelését a sportegyesületek biztosítják. A város közegészségügye majdnem kifogástalannak mondható. Ezt egyrészt a városi egészségügyi hatóságok celtudatos munkájának lehet köszönni, másrészt annak, hogy a város a Gellérthegy magasságában fekszik s így füst- és pormentes tiszta levegője van. Egyetlen kifogásolható körülmény a sok rosszvízű kút. Erre való tekintettel 18 új közkutat furatott a város, amelyek kifogástalan egészséges vizet szolgáltatnak.

A sokgyermekes családok életviszonyainak megjavításával is foglalkozott Pestszentlőrinc és keres, kis családi házak megépítését javasolta. A tervek szerint egyelőre 50 ház épül 7500 négyszögöl területen. A házak a sokgyermekes családok tulajdonába szállnának át, hosszú évekre terjedő törlesztéssel.

Épül a minta tüdő- otthon és egészségház

A kormány a közelmúltban elhatározta, hogy Pestszentlőrinc 60 ágyas tüdőbetegotthont, tüdő- és nemibeteg gondozó intézetet, valamint zöldkereszt egészségházat

epít. Itt helyezik el ezenkívül az anya- és csemetőgondozót, valamint a többi egészségvédelmi intézetet. A város megértve az ehhez fűződő nemzeti érdekeket, erre a célra 3000 négyszögöl területet adományozott, valamint 60.000 pengő építési hozzájárulást és évi 6000 pengő fenntartási segélyt szavazott meg. Az elmúlt év őszén már meg is indultak az építési munkálatok az Üllői-út és Ráday-utcák sarkán lévő, volt Szemere-lővőde telkén.

A jövő tervel: vizvezeték, utak, közlekedés

A város 3363 hold területen fekszik s ez igen megnehezíti a városfejlesztési tervek végrehajtását. Ebből a területből 1460 hold ma is mezőgazdasági művelés alatt áll, a többi pedig 70%-ban lakótelep, 22%-ban nyaraló, illetve kertváros és 8%-ban gyárváros jellegű. A városfejlesztési tervek közigazgatási és üzleti városmag kialakítására irányulnak.

A legelső és legfontosabb probléma a vízvezeték, amely most csak a város egyik részében, a Szent Imre-kertvárosban van. A város összefogó terve szerint a vizet a kincstár szállítaná, a szigetszentmiklósi állami vízművekből. A vízvezeték fővezetéke és a víz tárolására szolgáló medence már elkészült. Az elosztó csőhálózat hossza 110 kilométer hosszú lesz. A tervek megvalósításának költsége *mintegy hárommillió pengő tesz ki.*

A város további tervei a szemetőfuvarozás és közbiztonság létesítése, városi sportuszoda és fürdő építése 300.000 pengő költséggel.

Az utak javítása és kiépítése a város tulajdonában lévő kavicsbánya segítségével állandóan tart. A város 147 kilométer hosszú úthálózatából már eddig 107 kilométert burkolattal láttak el. Tíz évvel ezelőtt mindössze 32 kilométer burkolattal ellátott úttal rendelkezett Pestszentlőrinc.

További égető probléma: a közlekedés. Pestszentlőrincet a fővárossal villamos és vasút köti össze, átlósírányban azonban nincs semmiféle közlekedési lehetősége sem. Az első panasz tárgya az 50-es vonalon, a város közepén lévő Szarvas-csárdán túl szedett 10 filléres pótdíj. Ennek eltörlése érdekében a város vezetősége számtalanszor eljárta a Beszkiárt, azonban eredménytelenül. *A közlekedés a sok átszállás miatt meglehetősen lassú, mert nincs olyan villamos, amely átszállás nélkül a főváros közepéig vinné*

az utast. A pestszentlőrinciek legfőbb vágya ezeknek a Beszkiárt-problémáknak elintézése.

„Alkotni, becsületesen dolgozni“

Pestszentlőrinc életének, problémáinak áttanulmányozása után Balogh Géza kormányfőtanácsos, polgármestert kerestük fel, hogy nyilatkozzék a *Függetlenség* olvasói számára.

A polgármester a következőket mondotta:

— A tíz évvel ezelőtti úttalan, sötét község helyén, ma rendezett, lámpafényes, parkokkal díszített egészséges város fekszik. Ennek az eredménynek elérésében a város dolgozói magyar lakossága multjához híven derekasan kivette a részét, én pedig igyekeztem teljes erőmmel szolgálni Pestszentlőrinc jövőjét. Ma, amikor harcban álunk jövőnkért, sok programot félre kellett tennünk addig az időig, míg az ezeréves hazánkért és keresztény kulturánkért folytatott küzdelmet győzedelmesen be nem fejezzük. A mai időkben minden tervet félreteszünk, hogy az így megtakarított nyersanyagot a győzelem érdekében felhasználhassuk. Az ezután megvalósuló új Eupórában, majd ismét elkövetkezik az építés korszaka. Addig egy szempontot tartok és tart városom népe szem előtt: *alkotni, dolgozni, becsületesen a nemzetért!*

KELENVÁRY LASZLÓ